

נר לדוד - גליון 7 יב' תמוז תשע"ח

בס"ד

בפתח הספר "שימקה" בו מתאר הסופר את מסעות השיקום והתחיה מחדש של העוברים בעמק-הבכא - הילדים הניצולים והמצילים עצמם, הציב הסופר את הקו המנחה אשר בשלו הוא נרתם למלאכה. וכה כתב:

"טבלנו במקווה וטיהרנו את עצמנו, הזלנו דמעות של תשובה, וכך התפללנו לפני ריבון העולמים:

- אבינו באושר ובאסון, החיה נא את הבתרים התלושים של בניך, אשר במותם קראו לך, כפי שלא קרא שום יצור עלי אדמות; הפח נא בהם נשמה ותן להם דיבור, לא אותם דיבורים ששמו בפיהם המסלפים החילוניים, אלא מה שדיברו אליך באמת. יבואו נא ויספרו.

וכך נוצר 'שימקה'..."

תחושת השליחות שפיעמה בו להחדיר בלבבות בצורה חדה ובהירה את השקפת התורה על מה שהיה שם ועל מה שלא היה, ולהכריע באופן ברור מי היה 'גיבור' באמת ומי רק קיבל את התואר 'גיבור', באה לידי ביטוי במאמר הנפלא: "גאים אנו!", אותו כתב בימי משפט אייכמן.

לבקשת רבים אנו מביאים בגליון זה עוד שני שירים מן הקובץ "עינים צחיחות" - שיר קינה ושיר נחמה.

בברכה

מערכת "נר לדוד"

גאים אנו!

— אמרתי אפאיהם אשבייתה מאנוש זכרם (דברים ל"ב כ"ו).
אשאייר איזו פאה מהם והמותר אכלה כמו שאעשה באחרית הימים (ספורנו).

לו חכמו ישכילו זאת וגו' איכה ירדוף אחד אלף וגו' (שם כ"ט-ל').
לו חכמו ישכילו זאת, איך נפלו ישראל בידם נגד הטבע בעוונם וכו'. היה להם להבין שאין זה בטבע שאחד ירדוף אלף, אם כי צורם מכרם, הוא נלחם בם, הסיר תקפם ובכן נשתה גבורתם (ספורנו).

בשעה שהוציאו את רבי חנינא בן תרדיון ואת אשתו ובתו לשריפה, צדקו עליהם את הדין, הוא אמר הצור תמים פעלו ואשתו אמרה, א-ל אמונה ואין עוול, ובתו אמרה - גדול העצה ורב העלילה אשר עינך פקוחות על כל דרכי בני אדם (עבודה זרה דף יח ע"א).

בשביל אלה שאינם אוהבים לצחוק או לבכות אלא להבין - יש באמור לעיל תשובה מספקת. אולם למרבית הצער וטמטום הלב, למרבית עם-הארצות ואי הרצון להבין, הפכה שאלה אחת לסיוט, היא השאלה הנוקבת הנשאלת בכל מקום ובכל זמן:

איכה ירדוף אחד אלף? כיצד הלכו אחינו כצאן לטבח יובל, להרוג ולאבד, למכה ולחרפה?

משפחת בן תרדיון, המשפחה כולה, שני הדורות ביחד שהלכו לטבח, לקראת מוות איום, לא שאלו שאלה זאת. הם הגיבו בפסוקים העולים אולי בעמקות לגבי השכל האנושי, בהדר גאונם - כלפי נפש האדם היהודי ובעליונותם על כל עלילות הגבורה של העמים הידועות לנו עד היום.

הדור הצעיר שלנו אינו מחפש פתרון, הוא שואל; ביומרה תוקפנית הוא מטיח כביכול כלפי מעלה, הוא משמיץ את הקדושים והטהורים:

— למה הלכתם כצאן לטבח יובל?

והם מחללים את החללים, מעפרים את האפר, דורכים על גבי הקברים המסמלים את עליונותו הרוחנית המוחלטת על כל גוי על פני האדמה - בנעלי לעג:

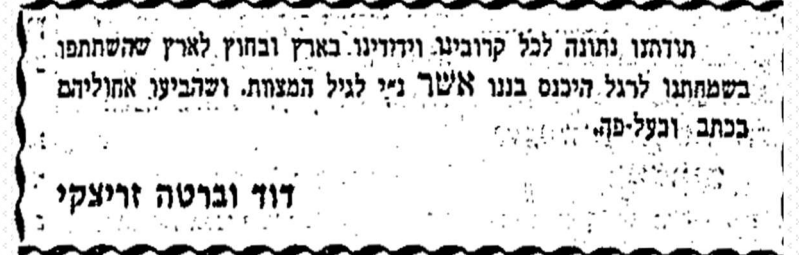
— אילו היינו שם!...

ב

שאלה זו אינה נשאלת על ידי אנשים קטני שכל בלבד. לא בתמימות היועץ המשפטי לממשלה מנצל כל הזדמנות במשפט האיום המתנהל בירושלים, כדי להעמיד שוב ושוב את השאלה לעדים הבאים לספר את הזוועות. אין צורך להעמיק להבין כוונתו. אולם אם ביחס לשיטת

המודיע. תמוז תשכ"ג

מימים של פעם -

קטרוגו במשפט זה אפשר להבין כוונתו הרי בעקיפין שוב התחילה שאלה זו לדקור לבבות הרבה.

יש קודם כל לקבוע, כי השאלה הועמדה ונשאלת גם היום בעיקר על ידי אלה שלא טעמו טעם יסורי שאלו אלה, לא התנסו, ישמרם האל, באבדן חושים הדרגתי, בקיצוץ מתמיד ומכוון בכל הדייקנות השטנית, של

האברים הפנימיים שבחושי האדם, עד שהוא הפך לבהמה. וכשם שאי אפשר להבין יסורי שאלו אלה ללא נסיון, כך אי אפשר בשום אופן להבין את התירוף על שאלה זו אלא בשתי הדרכים: האחת, נסיון, כאמור לעיל, או השנייה, הבנה אובייקטיבית למה שהתרחש בשנים אלה. כלומר תהיה אחרי מקורות השואה, התפתחותה, הקיפה ודרכיה.

כל הרוצה לעיין באובייקטיביות בלתי מעושה מן ההכרח שיבוא לידי מסקנה, ששואה זו אי אפשר

שידי אדם בלבד הרוה. אמנם, העם היהודי יודע יסורין מה הן, ואפשר לומר שכבר עברו עליו חורבנות כאלה, לפי חז"ל אפשר אולי לקבוע, כי בהשואה למספר התושבים בארץ הקודש בימי חורבן בית שני - היו מספר ההרוגים והחורבן דאז - יותר גדול מהשואה האחרונה, גם מבחינת האכזריות. וכשם שחז"ל הבינו ללא צל של ספק, שחורבן אשר כזה רק מידי הקב"ה בא, אחרת אי אפשר להבין "כיצד ירדוף אחד אלף", כן גם בשואה זו ברי הוא שהקב"ה בכבודו ובעצמו "השאיר איזו פאה מהם והמותר כלה" בחמתו.

נבזראדן, בשעה ששחט רבבות יהודים על דמו של זכריה הנביא והדם לא הפסיק לרתוח, הבין שיד ה' היה בעם הנבחר, הוא קרא קריאתו כלפי מעלה, הוא הסיק את המסקנה מקריאה זו. המן, כידוע, התווכח עם מרדכי והבין כי צעקתם של תינוקות של בית רבן גברה על מזימות ההרג שלו. אדריינוס שלח חיצים, הוא פחד לבוא

על עיר הקודש על דעת עצמו, הוא חיפש אות מהקב"ה, והקב"ה נתן לו את אות הרצח והאבדון לעמו ולבית מקדשו.

הצורך האיום ימ"ש לא הגיע לדרגה זו, כי הרי "גוי אובד עצות המה" ולא הבין "איכה ירדוף אחד אלף". בשכלו הבהמי הוא ראה את החרב נתונה בידו ולא העלה על

דעתו המטורפת מי הוא זה ואיזה הוא אשר נתן בידו את החרב הזאת. אף פעם לא עלה על דעתו לחשוב, מה קרה לעם זה שהוא מוליכו להורג ללא כל התנגדות.

ואל יתהללו מנפני חרבות העץ הפלמונים המתהלכים ברחובות העיר כגיבורים, על שעלה בידם לזרוק בקבוק מולוטוב ולהרוג כמה גרמניים לפני שהם נהרגו. גיבורים במותם

וחכמים למעלה מהם עד אין חקר ידעו פשר מלחמה פרטיזנית זו. אלפי יהודים נלחמו בעוז וגבורה ביערות כשניתנה להם הזדמנות מועטה ביותר. אילו היתה בלבם אמונה כלשהי, זיק אחד של יהדות בלבם בודאי שהיו מבינים כי כל אלה המיליונים רצו לחיות כמותם, ואם הם הלכו למות, הרי לא משום חולשת אופיים עשו זאת. האם העמיד מישוהו על כף המאזניים האחת את הגבורה העילאית שכל יהודי דתי הוכיח לעין השמש, בהלכו למות מתוך שירה ותפילה, מתוך תקוה עילאית שהוא מוסר את נפשו למען הקב"ה ועמו ועתידו, למען הקב"ה שכבר אמרה עליו בתו של רבי חנינא בן תרדיון - "גדול העצה ורב העלילה", ועל הכף השניה זריקת רימון ללא מטרה וללא תקוה וללא רצון של מות קדושים.

האם קשה היה לכל אותם היהודים הצעירים והמבוגרים כאחד ללחום בדיוק כפי שנלחמו אותו קומץ צעירים - ולמות "מות גיבורים" כמותם?

האם אין בשאלה נוקבת ופשוטה זו עצמה התשובה "כי צורם מכרם – הוא נלחם בם, הסיר תקפם ובכך נשתה גבורתם" – האם לא הוכח באלף עדים ועוד, כי כל השערים ננעלו, כל שעל אדמה, כל אבן בקיר וכל עלה על העץ – רדף את העם היהודי, כי ממאה אלף פולנים נמצא רק אחד שעזר ליהודים ויתרם – רצחו, הרגו, שדדו ובזזו ומתפרנסים עד היום מרכושם של היהודים. האם אפשר לבאר איבה איומה זו מכל צד, מכל אדם, מכל מקום, ללא כל סיבה וללא כל טענה – בדרך אחרת מלבד "כי צורם מכרם"?

זאת הרגישו כל אלה מליוני המאמינים, זאת הרגישו אלה שביקשו קצת מים לנטילת ידיים לפני מותם ומוכנים היו לשלם בעולמם הבא, זאת הרגישו אלה שרקדו בכיכר המרכזית של לובלין, תחת שוטו של גלובוניצקי "מיר וועלן דיר איבערלעבן, איבערלעבן". הם רקדו לא כרקוד יהודי "מה יפית" אלא כרקוד עם שניצח בכל מלחמותיו, שקם לתחייה אלפי פעמים, היודע כי הפאה שהקב"ה הבטיח להשאיר – תישאר על אף ההשמדה. זאת הבינו כל אלה שעמדו ליד הבורות וחייכו כלפי ילדיהם העומדים להרג, בהצביעם באצבעם כלפי מעלה, לאמר: אל פחד, מחמדי, בעוד כמה דקות נבוא אל המנוחה ואל הנחלה.

מותם של מי יותר קדוש היה, של אלה שנפלו בקרב קצר וללא תקוה נגד טנקים גרמניים; ללא תקוה של יהודי, ללא ברק של אושר אחרון ונצחי בעיניים הקמות, ללא נחמה שהנה אני הולך לקראת משהו נשגב וטהור, כי הנה סיימתי מה שאחרים התחילו, כי הנה אני הוספתי עוד חוליה בשלשלת, כי הנה אני חוזר למקור מאושר יותר מאשר מישהו אחר מסוף העולם ועד סופו, אלא הלכו למות כדי לסיים אחת ולתמיד את חייהם, חיי החולין. ובנפלים ללא תקוה וללא קורט של נחמה, מתו מאוכזבים משנאת כל העולם, נדהמים מהקטל הקוטל את עצמם מבלי אשר ידעו למה ומדוע.

אלה מתו כשסימן השאלה הנוקב נקב את לבם וביחד עם גופם – נתרסק הכל. ואלה מתו כשהתשובה הברורה של משפחת בן תרדיון על שפתותיהם.

האם מישהו חושב, כי קל הדבר ללכת להישרף חיים כשהפסוק הגאה והנוקב על השפתיים? לא! קשה המוות

המודיע. כ"ו אייר תשכ"א.

לכולם. בתו הצעירה של רבי חנינא בודאי שחשקה בחיים, אולם כיון ש"גדול העצה ורב העלילה" אומר זאת, הרי קודם כל אין מנוס מזה, ושנית, כמה גבורה ועילאיות אופפת את המוות בשעה שהוא בא לשם תכלית נעלה.

ג

קבוצת אס. אס. הוציאה את כל תושבי הגטו מן הבתים, היא חיפשה נכרית אחת שכאילו הביאה למישהו כיכר לחם. כולם חשבו כי זוהי דרכם האחרונה.

עמדה קבוצת הרוצחים מצד אחד ומולם – קבוצת נשים, ביניהם שלש מורות של "בית יעקב".

נענתה אחת מהן ואמרה: כמה מאושרת אני ברגע זה שאני נמצאת בקבוצה זו ולא בקבוצה של הרוצחים!

היתה זו בתו של רבי חנינא בן תרדיון שנשרפה חיים, קמה לתחייה, נהרגה ביריות הרוצחים הגרמניים ושבה לתחייה בדמותן של בנות בית יעקב שלנו היום.

לא ! לא הלכנו כצאן לטבח יובל!

גאים הלכנו על שאנו נרצחים ולא רוצחים, גאים צעדנו לבור – על שאנו מובלים ולא מובילים, רקדנו בדרכנו האחרונה על שנשדדנו ולא שדדנו, חייכנו בשעה שמותנו ציווה עלינו לומר לילדנו האהוב, לילדנו האחרון, שעמד לההרג למען עמנו:

— אנו הולכים לשם! והצבענו באצבענו כלפי מעלה.

וגאים אנו עד היום על קברי הענק שלנו הפזורים על פני כל אירופה, בשעה שכל אירופה עומדת מול השמים מגואלת בדם ילדינו. וגאים אנחנו עד היום על שיש לאל ידיו להביט בעיניים טהורות בפניו הרצחניים של כל העולם כולו, ולומר בגאון ובחדווה עילאית:

— הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט.

— אל אמונה ואין עוול, צדיק וישר הוא.

— גדול העצה ורב העלילה אשר עיניך פקוחות על דרכי בני אדם.

וגאים אנו מאד על שאנו צאצאי רבי חנינא בן תרדיון, והם: צאצאי עמלק.

לֹאן אֱלֹהִים? ...

בֵּית שְׁפוֹף מְנַקֵּר עֵינַיִם,
חַר בְּלִבּוֹ שֶׁל הֶרְחֹב.
גִּגֹּת מְרוֹטֵי מַחוֹת
וְחֶרְבוֹת - מְרֻסּוֹת מְגֻלְתִּיּוֹת
וְהֶרְרִים מְלֵאֵי מִשְׁטָמָה...

מִנְעֻנְעַת בְּרֹאשָׁה עֶרְבָה זִקְנָה:
בְּתִים יוֹשְׁבִים שְׂבָעָה אַחֵר בְּעַל־הַבֵּית!...!
אוּרוֹ שֶׁל יוֹם אֵינוֹ מוֹצֵא מְקוֹם לְהִכָּנֵס,
הָרוּחַ אֵין לָהּ אֲרָבוֹת לְגִינְתָּהּ
וַיִּלְלָה מִתְגַּלְגֶּלֶת שׁוֹאֵלֶת: מִדּוּעַ?

הָעִיר נִמְחָתָה, וְתַחֲתֶיהָ עִיר חֲדָשָׁה,
שְׁלֹוּה - כְּשִׁלּוֹת הַמּוֹת!
וְרַחוּבוֹת חֲדָשִׁים:
רְחוֹב הַמַּחְלָלִים,
רְחוֹב הַשְּׁרוּפִים,
רְחוֹב הַטְּבוּחִים
וְרַחוּבוֹת שֶׁל פְּשׁוּטֵי הָעוֹר...

***

- אֲדָמָה וְחֶמֶר
וְעֶשֶׂב מִלְּחָד בְּאֵשׁ!
בֵּית אָבִי...
נִשְׁאַה הָרוּחַ אֶל כָּל קְצוֵי אֶרֶץ.
אוּלֵי שֶׁמֶשׁ מְגֻאֵלֶת בְּדָם תֹּאמַר לִי
לֹאן אֱלֹהִים? ...

לִמְעַן יִלְדִי

אִם אֲלֵקִים יָחַן אוֹתִי יִלְדִים,
אֲאַלֵּץ לִשְׁאֹל לִי מִשְׁמֵי מְרוֹם
מַעַט חֲדוּהַ, כְּדִי לַחֲלֹק
לְיִלְדִים טֶפֶה לְשַׁעֲה...
מִקֵּץ שָׁנִים - הֵיִלְדִים,
חֲדָשִׁים, בְּנֵי-חֹרֶן, חֲסֵרֵי-דָאָגָה,
יִשְׁלְמוּ בְּחֲדוֹת חֵיֵיהֶם שְׁלֵהֶם
אֶת אֲשֶׁר לִי אֵין בְּכֻלָּל...

וּמִלָּה אֲשֹׁאֵל לִי, גְּדוּלָּה,
מִמִּי? מִבְּנֵי-אָדָם אֲשֶׁר
אֵינִם שְׂזוּרִים בְּמוֹת,
וְאֲשֶׁר אֵינִם חֲדוּרֵי זַעַם...
וַיִּחַד עִם חֲדוּהַ שְׁאוּלָּה
לְיִלְדֵי אֶתֶן תִּקְוָה שְׁאוּלָּה,
אֲשֶׁר מִמִּנִּי אֲבָדָה לְעוֹלָם...

אֶל הַשָּׁמַיִם אֶפְנֶה וְאֶבְקֶשׁ:
הַפְּעוּטוֹת זְקוּקִים לְמַעַט צָחוֹק,
הַשְּׂאִילִי נָא לִי טֶפֶה מִצָּחוֹקְךָ,
קָרְטוֹב שֶׁל חֵיוֹד...

מִקֵּץ שָׁנָה אוֹ שְׁנֵתִים, כֹּאֲשֶׁר
לֹא יִסְתַּם אֲגֻרְף אֶת פִּי יִלְדֵי
שֶׁלֹם יִשְׁלְמוּ לְךָ כָּפֹל כָּפֹלִים
בְּמָה שְׂכִיּוֹם אֵין לִי בְּכֻלָּל...

וְלִיּוֹשֵׁב-מְרוֹם אֲשֹׁא יָדִי
וְאֶתְחַנֵּן: הוֹ, אֲלֵקִי אֲבִרְהֶם
יִצְחָק וְיַעֲקֹב - אֲנָא חֵן אֶת
הַפְּעוּטוֹת טֶפֶה שֶׁל אֶהְבָּה.
הִיא תִפְרָה בָּהֶם לְבִטָּח
וְתִמְלֵא אֶת נִשְׁמָתָם.
הֵם יִשְׁלְמוּ לְךָ מְלֵא חֶפְזִים
בְּמָה שְׁלִי לֹא יִהְיֶה עוֹד לְעוֹלָם...

